

Lausuntopyynnön Liite 3

Luonnos valtioneuvoston asetukseksi Digi- ja väestötietovirastosta

4.6.2018

Lakiin Digi- ja väestötietovirastosta liittyy myös virastoa koskeva valtioneuvoston asetus. Asetuksessa on tarkoitus säätää tarkemmin tietyistä viraston tehtävistä, yhteistyöstä viraston ohjauksessa sekä kelpoisuusvaatimuksista. Asetuksesta järjestetään varsinainen lausuntokierros myöhemmin. Luonnoksen tarkoituksena on tässä vaiheessa antaa kokonaiskuva organisaation sääntelystä.

Asetus Digi- ja väestötietovirastosta	Perustelu
<p>1 §</p> <p>Yhteistyö</p> <p>Valtiovarainministeriön on neuvoteltava oikeusministeriön kanssa ennen päätöstä Digi- ja väestötietovirastoa koskevasta kehittämis- tai lainsäädäntöhankkeesta, jolla voi olla vaikutuksia niihin virastolle kuuluviin tehtäviin, joiden lainsäädännön valmistelusta vastaa oikeusministeriö.</p>	<p>Digi- ja väestötietovirastolle kuuluu myös oikeusministeriön hallinnonalan lainsäädäntöön perustuvia tehtäviä. Digi- ja väestötietovirastosta annetun lain 7 §:n nojalla pykälässä säädettäisiin valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön yhteistyöstä niissä viraston tehtävissä, joiden lainsäädännön valmistelusta vastaa oikeusministeriö. Valtiovarainministeriön ja oikeusministeriön ja Digi- ja väestötietoviraston välistä aktiivista vuorovaikutusta pidetään tärkeänä myös sen vuoksi, että oikeusministeriö olisi mahdollisuus seurata vastuulleen kuuluvan lainsäädännön toimivuutta ja mahdollisia muutostarpeita. Käytännössä tämä tapahtuisi normaalina viranomaisten yhteistyönä, josta sovitaan viranomaisten kesken. Asetuksella säädettäisiin kuitenkin valtiovarainministeriön velvoitteesta neuvotella oikeusministeriön kanssa ennen päätöstä Digi- ja väestötietovirastoa koskevasta kehittämis- tai lainsäädäntöhankkeesta, jolla voi olla vaikutuksia niihin virastolle kuuluviin tehtäviin, joiden lainsäädännön valmistelusta vastaa oikeusministeriö.</p>
<p>2 §</p> <p>Kansalaisneuvonta</p> <p>Digi- ja väestötietovirasto tuottaa ja kehittää Kansalaisneuvonta-palvelua. Kansalaisneuvonta on julkisten palvelujen käyttäjille tarkoitettu yleisneuvontapalvelu, joka tukee viranomaisten neuvontaa.</p>	<p>Pykälässä säädettäisiin Digi- ja väestötietoviraston tehtäväksi kuuluvasta kansalaisneuvonnasta. Tehtävä on toistaiseksi perustunut Väestörekisterikeskuksen eräistä tehtävistä annettuun valtioneuvoston asetukseen (760/2017), joka kumottaisiin [Digi- ja väestötietovirastosta annetulla lailla].</p>

<p>3 §</p> <p>Digitaalisten palveluiden käyttäjätuki</p> <p>Digi- ja väestötietovirasto tukee sähköisen asioinnin palveluiden käyttäjätuen tuottajia ja kehittää käyttäjätuen toimintatapoja ja käytäntöjä.</p>	<p>Pykälässä säädettäisiin Digi- ja väestötietoviraston tehtävästä digitaalisten palveluiden käyttäjätuen kehittämisessä ja tuottajien tukemisessa. Digi- ja väestötietovirasto antaisi digitaalisten palveluiden käyttäjätuen tuottajille ohjeita ja muodostaisi hyviä käytänteitä siitä, missä tilanteissa ja millä tavoin tukea voidaan antaa. Digi- ja väestötietovirasto voisi tässä tehtävässä tuottaa ohjeita sekä suosituksia toiminnan laadusta. Hyvissä käytänteissä linjattaisiin myös perusperiaatteet sille, milloin tuen tarjoajan tulee ohjata asiakas muihin kanaviin tai otamaan yhteyttä suoraan hallintoasiaa hoitavaan viranomaiseen.</p>
<p>4 §</p> <p>Julkisen hallinnon tiedonhallinnan asiantuntijatehtävät ja palvelut</p> <p>Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tuottaa valtiovarainministeriölle ja muille julkisen hallinnon viranomaisille julkisen hallinnon tiedonhallinnan asiantuntijatehtäviä ja palveluita.</p> <p>Digi- ja väestötietovirasto:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. valmistelee ja kehittää julkisen hallinnon tietohallintoa, tiedonhallintaa, tietoturvallisuutta ja sähköistä asiointia koskevia menetelmiä, arkkitehtuurikuvauksia, suosituksia ja ohjeita; 2. tarjoaa julkisen hallinnon tietohallintoa, tiedonhallintaa, tietoturvallisuutta ja sähköistä asiointia koskevia asiantuntijapalveluja; 3. kokoaa yleistä tilannekuvaa julkisen hallinnon tietohallinnosta, tiedonhallinnasta, tietoturvallisuudesta ja sähköisestä asioinnista; 4. tuottaa ja kehittää 1–3 kohdassa tarkoitettuihin tehtäviin liittyviä välineitä ja kehitysympäristöjä. 	<p>Pykälässä säädettäisiin Digi- ja väestötietoviraston tehtäväksi kuuluvista julkisen hallinnon tiedonhallinnan asiantuntijatehtävistä ja palveluista. Tehtävät ovat toistaiseksi perustuneet Väestörekisterikeskuksen eräistä tehtävistä annettuun valtioneuvoston asetukseen, joka kumottaisiin [lailla Digi- ja väestötietovirastosta]. Tehtäviä ei sisällöllisesti muutettaisi, vaan säännös vastaisi voimassa olevaa asetusta.</p> <p>Asetuksen 4 §:n 1 momentin mukaan Digi- ja väestötietoviraston tehtävänä on tuottaa valtiovarainministeriölle ja muille julkisen hallinnon viranomaisille julkisen hallinnon tiedonhallinnan asiantuntijatehtäviä ja palveluita.</p> <p>Asetuksen 4 §:n 3 momentin 1 kohdan mukaan Digi- ja väestötietovirasto valmistelee ja kehittää julkisen hallinnon tietohallintoa, tiedonhallintaa, tietoturvallisuutta, ja sähköistä asiointia koskevia menetelmiä, arkkitehtuurikuvauksia, suosituksia ja ohjeita. Kohdan mukaiset tehtävät tukevat julkisen hallinnon viranomaisia niiden huolehtiessaan toimintaansa liittyvistä tietohallinnon, tiedonhallinnan ja tietoturvallisuuden toiminnoista ja niiden kehittämisestä sekä viranomaisten kehittäessään omia sähköisen asioinnin palvelujaan. Digi- ja väestötietovirasto valmistelee myös julkisen hallinnon tietohallintoa, tiedonhallintaa</p>

	<p>ja tietoturvallisuutta koskevia suosituksia ja ohjeita. Julkisen hallinnon tietohallinnon ja tiedonhallinnan valmistelu- ja kehittämistehtäviin sisältyy myös julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurityötä.</p> <p>Asetuksen 4 §:n 3 momentin 2 kohdan mukaan Digi- ja väestötietovirasto tarjoaa julkisen hallinnon tietohallintoa, tiedonhallintaa, tietoturvallisuutta, ja sähköistä asiointia koskevia asiantuntijapalveluja. Tietoturvallisuuden asiantuntijapalveluihin sisältyy julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden johtoryhmän (Vahti) käytännön toiminnasta vastaaminen sekä julkisen hallinnon tietoturvallisuutta koskevan lainsäädännön sekä ministeriön ohjauksen toimeenpanoa koko julkisessa hallinnossa. Digi- ja väestötietovirasto voisi tehtävänsä mukaan tarjota julkisen hallinnon organisaatioille arkkitehtuurityön asiantuntijapalveluja sekä ohjaisi ja tukisi asiantuntemuksellaan myös tiedonhallinnan yhteentömmivyyden kehittymistä. Digi- ja väestötietovirasto huolehtisi näitä koskevien linjausten, ohjeiden ja suositusten toimeenpanoon liittyvistä tehtävistä, kuten viestinnästä ja koulutusten järjestämisestä.</p> <p>Asetuksen 4 §:n 3 momentin 3 kohdan mukaan Digi- ja väestötietovirasto kokoaa yleistä tilannekuvaa julkisen hallinnon tietohallinnosta, tiedon hallinnasta, tietoturvallisuudesta ja sähköisestä asioinnista. Tässä tehtävässään Digi- ja väestötietovirasto kokoaa selvitys- ja arviointitietoa. Tehtävään sisältyisi 2 §:ssä tarkoitettujen digitaalisten palveluiden käyttäjätuen seuranta ja arviointi.</p>
<p>5 §</p> <p>Kelpoisuusvaatimukset</p> <p>Henkikirjoittajan viran kelpoisuusvaatimuksena on oikeustieteen muu ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto.</p>	<p>Digi- ja väestötietoviraston virkoihin voidaan säätää kelpoisuusvaatimuksia valtioneuvoston asetuksella valtion virkamieslain (750/1994) 8 §:n 4 momentissa säädetyn valtuutuksen perusteella sekä kielitaitoa koskevia kelpoisuusvaatimuksia julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n 3 ja 4 momenteissa säädettyjen valtuutusten perusteella.</p>

Siitä poiketen, mitä julkisyhteisöjen henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta annetun lain (424/2003) 6 §:n 1 momentissa säädetään, Digi- ja väestötietovirastolla tulee kielellisten oikeuksien turvaamiseksi olla riittävä määrä henkikirjoittajan virkoja, joihin nimitettävillä on kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Kielellisten oikeuksien turvaamiseksi Digi- ja väestötietovirastolla tulee olla myös riittävä määrä virkoja, joilla ei ole säädettyä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, mutta kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena on ruotsin kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Pykälän 1 momentin mukaan, voimassaolevaa rekisterihallintoasetuksen 10 §:ää vastaavasti, henkikirjoittajan virkaan säädetään erityiseksi kelpoisuusvaatimukseksi oikeustieteellinen tutkinto. Henkikirjoittajan virkaan nimitettävällä tulee olla oikeustieteen muu ylempi korkeakoulututkinto kuin kansainvälisen ja vertailevan oikeustieteen maisterin tutkinto.

Pykälän 2 momentissa säädetään vastaavan tasoista kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista kuin voimassaolevassa rekisterihallintoasetuksen 10 a §:ssä. Kielellisten oikeuksien turvaamiseksi riittäväällä määrällä Digi- ja väestötietoviraston henkikirjoittajan virkoja tulee olla kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena ruotsin kielen erinomainen suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.

Pykälän 3 momentissa säädetään vastaavan tasoista kielitaitoa koskevista kelpoisuusvaatimuksista kuin voimassaolevassa valtiovarainministeriön asetuksessa henkilöstöltä vaadittavasta kielitaidosta eräissä maistraateissa (1429/2015). Kielellisten oikeuksien turvaamiseksi riittäväällä määrällä Digi- ja väestötietoviraston virkoja, joilla ei ole säädettyä kelpoisuusvaatimuksena korkeakoulututkintoa, tulee olla kielitaitoa koskevana kelpoisuusvaatimuksena ruotsin kielen hyvä suullinen ja kirjallinen taito sekä suomen kielen tyydyttävä suullinen ja kirjallinen taito.